

Ženski sud: feministički pristup pravdi

Izveštaj za period jul-avgust-septembar 2013.

Donosimo kratak izveštaj o aktivnostima Žena u crnom u vezi sa organizovanjem Ženskog suda- feministički pristup pravdi u navedenom periodu. Izveštaj se uglavnom odnosi na aktivnosti u Srbiji, kao i na zajedničke aktivnosti partnerskih organizacija. Aktivnosti realizovane u drugim državama bivše Jugoslavije zastupljene su u meri u kojoj su Žene u crnom kao nositeljke programskih aktivnosti, dobile informacije od drugih članica Organizacionog odbora Ženskog suda.

Ukoliko vas zanimaju opširnije informacije, možete ih naći na našem web-sajtu www.zeneucrnom.org i www.zenskisud.org ili nam se obratite putem mail: zeneucrnom@gmail.com

Unapred se solidarno zahvaljujemo.

Krajem 2010. godine članice Inicijativnog odbora u sastavu: Žene ženama, Sarajevo (Bosna i Hercegovina), Centar za žensko i mirovno obrazovanje Anima iz Kotora (Crna Gora), Centar za ženske studije i Centar za žene žrtve rata, iz Zagreba (Hrvatska), Ženska mreža Kosova, Ženske studije i Žene u crnom iz Beograda, pokrenule su inicijativu za organizovanje Ženskog suda na prostoru bivše Jugoslavije. IO sada ima 10 organizacija iz svih država bivše Jugoslavije. Na sastanku održanom početkom februara 2013. godine Inicijativni odbor je prerastao u Organizacioni odbor Ženskog suda.

Žene u crnom su nositeljke programskih aktivnosti na organizovanju Ženskog suda, dogovaraju i koordinišu sve aktivnosti sa organizacijama koje čine Organizacioni odbor.

U ovom izveštajnom periodu su realizovane sledeće aktivnosti:

I Javne prezentacije/JP

Javne prezentacije/JP Inicijative za organizovanje Ženskog suda koje predstavljaju sastavni deo istraživačko-aktivističkog procesa radi prikupljanja informacija, predloga, sugestija, u vezi sa pojmom i vizijom pravde i odabirom tema na Ženskom sudu.

- *05. jul, Novi Bečej:* Na ovoj JP učestvovalo je 19 žena, a facilitirale su je Ivana Vitas i Marija Perković.
- *3. jula, Poreč:* JP u kojoj su učestvovala 13 žena iz regije Istra, kao i voditeljice iz Zagreba. JP je organizovao Centar za građanske akcije Poreč.

II Radni konsultativni sastanci:

Radni konsultativni sastanci U skladu s Feminističkim kodeksom o organizovanju Ženskog suda, kojim smo se obavezale na deljivost znanja, zajednički procesi razmišljanja, ovi sastanci su deo demokratskog procesa. Na njima analiziraju rezultati dosadašnjih aktivnosti, definišu se budući koraci u procesu razumevanju i stvaranja i pravde sa feminističkog aspekta. U skladu sa Feminističkom etikom procesa organizovanja ŽS, pored zajedničkih Radnih konsultativnih sastanaka, pokrenuto je mnoštvo drugih vidova rada na nivou zemalja: *redovni operativni radni sastanci, radionice, sastanci pravnog tima, diskusione fokus grupe, diskusioni kružoci*, itd. U ovom izveštaju navedene su prevashodno aktivnosti u Srbiji, kao i one koje smo dobile od partnerskih organizacija u svakoj od zemalja bivše Jugoslavije:

1. Zajednički radni konsultativni sastanci – između partnerskih organizacija OO ŽS, kao i drugih organizacija civilnog društva koje učestvuju u procesu organizovanja ŽS:

- *14. septembar, Vrnjačka Banja*: Sastanak sa ženama iz mreže Žena u crnom Srbije koje su uključene u aktivnosti u procesu organizovanja ŽS. Sastanku je prisustvovalo 10 žena iz sledećih gradova: Beograd, Kraljevo, Novi Bečej, Leskovac, Pirot, Dimitrovgrad, Kruševac, Sombor.

2. Redovni radni sastanci: u prostorijama ŽuC-a u Beogradu; u ovom izveštajnom periodu održano je 5 (pet) sastanaka i to svakog četvrtka; na sastancima učestvuju članice koordinatorskog tima ŽuC-a, a ponekad se u rad uključuje i članice Ženskih studija iz Beograda. Na sastancima se: razmenjuju informacije, razmišljanja, dileme, analiziraju se rezultati urađenih aktivnosti, definišu se i dogovaraju buduće aktivnosti, itd. Na ovim sastancima učestvuje od pet do 10 članica koordinatorskog tima.

III Feministička etika brige – podrška potencijalnim svedokinjama

U okviru podrške ženama koje su svedočile na feminističkom diskusionom kružoku o militarističkom/etničkom/ekonomskom/rodnom nasilju, održano je u **Srbiji 2** sastanaka podrške svedokinjama u kojima je učestvovalo **13** osobe:

- *5. jul, Zrenjanin*: Sastanku prisustvovala 4 osobe: Valerija i Vesna iz Zrenjanina i Marija i Ivana iz ŽuC-a Beograd.
- *27. jul, Bela Reka*: Na neformalnom radnom sastanku, kojem su prisustvovala/i **9** osoba.

IV Projekcije dokumentarnih i igranih filmova

Ovaj edukativni program sastoji se od više segmenata - dokumentarni filmovi o iskustvima Ženskih sudova i tribunala na međunarodnom nivou; dokumentarni i igrani filmova o iskustvima žena, ženskih grupa i mreža u vezi sa nasiljem nad ženama, borbom žena za mir i pravdu, feminističkim pristupom pravdi; dokumentarni filmovi u produkciji Žena u crnom – Grupa za video aktivizam o feminističkom pristupu pravdi, miru i bezbednosti. Nakon svih projekcija organizuju se razgovori, kako o filmovima tako i o inicijativi za organizovanje Ženskog suda – feministički pristup pravdi.

U ovom periodu realizovane su sledeće aktivnosti u okviru ovog edukativnog programa.

“Kuda idemo sada”: Francuski igrani film libanske rediteljke Nadin Labaki. Film se bavi odnosom meštana/nki muslimanske i hrišćanske pripadnosti u jednom libanskom selu. Međutim, film prevashodno govori o hrabrim i odlučnim ženama iz sela koje se međusobno podržavaju, saraduju, solidarišu uprkos tome što se muškarci međusobno sukobljavaju. Film traje 110 minuta.

U ovom periodu održane su projekcije ovog filma i diskusija nakon toga u sledećim gradovima:

- Niš, 31.08.2013. projekcija je organizovana u Ženskom prostoru, a prisustvovalo joj je 13 osoba.

“Prozivanje duhova”: Film u trajanju od 63 minuta prati životnu priču dve žene (Nusreta Sivac i Jadranka Cigelj), koje su preživele seksualno nasilje u logoru Omarska, tokom srpske agresije na Bosnu i Hercegovinu.

U ovom periodu održana je projekcija ovog filma:

- Niš, 28.09.2013. projekcija je organizovana u Ženskom prostoru, a prisustvovalo joj je 6 osoba.

V Umetničko aktivistički angažman - ulične akcije

Razvijanje i jačanje feminističke etike odgovornosti, kao i nenasilnog otpora svim vidovima diskriminacije i eksploatacije. Navodimo ulične akcije koje su vezane za pitanja pokrenuta tokom procesa organizovanja ŽS. U ovom periodu organizovane su u Srbiji sledeće ulične akcije:

8.- 11. jul: Nikada nećemo zaboraviti genocid u Srebrenici: U okviru obeležavanja 18 godišnjice genocida organizovano je više akcija:

8. – 11. jul: Srebrenica – mirovni aktivizam – aktivistički biciklizam: marš mira od Beograda do Srebrenice. Organizatori su grupa aktivista i aktivistkinja (Eva Dinić, Vladimir Jevtić i Nina Đurđević Filipović) u saradnji sa organizacijom SOS Vlasotince i Mrežom Žena u crnom Srbije uz podršku Ženskog fonda Rekonstrukcija. Tokom akcije delili su se leci o genocidu u

Srebrenici. Odatle su biciklisti/kinje nastavili ka Srebrenici i 11. jula učestvovali na obeležavanju 18 godišnjice genocida u Srebrenici. Akcija „Beograd – Srebrenica biciklom 2013“ je tura koja se vozi prvi put ove godine. Iz Beograda je krenulo devet biciklista i biciklistkinja. Vožnja je trajala tri dana, pređeno je oko 220 kilometara. Učesnice i učesnici ovog biciklističkog pohoda želeli su da podsete stanovnike zapadne Srbije i Podrinja, koji su tokom rata u Bosni i Hercegovini često bili logistička podrška i ishodište pohoda raznih vojnih i paravojnih formacija koje su ratovala na teritoriji Bosne i Hercegovine, na ulogu Srbije u ratu u Bosni i Hercegovini.

8. jul, Šabac i 9. jul, Loznica/zapadna Srbija: održana je manifestacija stajanja u crnini i ćutanju *Nikada nećemo zaboraviti genocid u Srebrenici*“, „u kojoj je učestvovalo desetak aktivistkinja Mreže ŽuC- Srbije sa ekipom biciklista/kinja koji/koje učestvuju u pomenutom mirovnom maršu.

10. jul, Beograd – “Pamćenje i odgovornost”, izložba: u Kući ljudskih prava u Beogradu u organizaciji Žene u crnom, Centar za kulturnu dekontaminaciju, Komitet pravnika za ljudska prava, Fond za humanitarno pravo i Helsinški odbor za ljudska prava u Srbiji. Izložene su fotografije u okviru kampanje *“11. jul - Dan sećanja na genocid u Srebrenici – proglasite!* koju su pomenute NVO organizovale od februara 2009. do jula 2010. godine a ove godine ponovile zahtev. Pred ulazom u izložbenu salu aktivistkinje Žena u crnom delile su letke sa izjavama Bosanki koje su preživele tragediju rata i genocida, itd.

10. jul, Beograd - “11. jul - Dan sećanja na genocid u Srebrenici – proglasite!: protest ispred Predsedništva Srbije u okviru istoimene kampanje, u organizaciji gore navedenih organizacija a uz podršku preko trideset NVO iz cele Srbije. I ovom prilikom zahtevano je od predsednika Srbije Tomislavu Nikoliću, Vladi i Skupštini Republike Srbije zatraženo je da se 11. jul proglasi Danom sećanja na genocid u Srebrenici u Srbiji.

10. jul, Beograd – “Oni su ostavili trag u nama”: scenska akcija u crnini i ćutanju u organizaciji Mreže ŽUC-a a uz podršku umetničkih kolektiva Dah teatar, Škart i Art klinike povodom 18 godišnjice genocida. Scenskom akcijom na Trgu Republike u kojoj su korišćeneni predmete iz svakodnevnog života običnih ljudi (čaršavi, tepsije, voda...) izraženo je žaljenje prvenstveno zbog ubijanja ljudi, ali i zbog ubijanja simbola života. I ovim činom je ponavljeno da su ubijeni u genocidu u Srebrenici ostavili neizbrisiv trag u našim životima i da ćemo negovati pamćenje na njih. I ovom mirovnom akcijom u kojoj je učestvovalo oko 200 aktivistkinja i aktivista iz cele Srbije nastavljena je izgradnja živog spomenika žrtvama genocida u Srebrenici. ‘Preseljenjem’ Srebrenice na Trg Republike u Beogradu, sa 8.372 imena žrtava genocida, upozoreno da se ne mogu zatvarati oči pred počinjenim genocidom, i da samo suočavanje sa njim može doprineti uspostavljanju političke kulture kažnjivosti zločina.

11. jul, Potočari/Srebrenica – “Pamćenje i odgovornost”, solidarnost sa žrtvama zločina počinjenim u naše ime: oko 60 aktivistkinja i aktivista Mreže Žena u crnom Srbije i srodnih organizacija, kao i aktivista/kinja iz Kanade, Italije, Velike Britanije prisustvovalo je komemoraciji/dženazi i ukopu 409 žrtava genocida.

18. jul, Beograd - obeležavanje petnaeste godišnjice zločina nad civilima srpske nacionalnosti na Kosovu: Na području opštine Orahovac, u selima Opteruša i Retimlje ubijeno je 25 civila srpske nacionalnosti, jula 1998. Tokom komemorativnog čina održanog na groblju Orlovača, u organizaciji Udruženja porodica kidnapovanih i nestalih lica na Kosovu i Metohiji, aktivisti/kinje Žena u crnom iz Beograda su položile venac sa izrazima saosećanja i solidarnosti sa porodicama žrtava ovog zločina.

24. jul, Šljivovica/zapadna Srbija: Predstavnici logoraša BiH, Žena u crnom, Fonda za humanitarno pravo (FHP) i Inicijative mladih za ljudska prava posetili su u opštini Čajetina (Srbija) logor Šljivovica za Bošnjake iz Žepe. Naime, Pripadnici Ministarstva unutrašnjih poslova (MUP) Srbije su u logoru Šljivovica od avgusta 1995. do aprila 1996. godine držali zarobljeno više stotina Bošnjaka iz Žepe i okoline, koji su nakon pada Žepe prešli reku Drinu i utočište potražili u Srbiji. U logorima Šljivovica i Mitrovo Polje zabeležene su desetine slučajeva torture i nehumanog postupanja policajaca prema bošnjačkim muškarcima, a njih petorica su podlegli povredama. Žene u crnom, FHP i Inicijativa mladih za ljudska prava pozvali su institucije Srbije da ova dva logora obeleže tako da se žrtvama prizna učinjena nepravda.

5. i 6. avgust Trnopolje i Omarska, Bosna i Hercegovina: Na poziv Saveza logoraša BiH i Saveza logoraša Prijedora, grupa od pet aktivistkinja ŽuC-a posetila je bivše koncentracione logore Trnopolje i Omarska, (na kompleksu istoimenog rudnika). U pomenutom konc-logoru srpske vojske i policije držala je u zatočeništvu oko 6 000 osoba bošnjačke i hrvatske nacionalnosti, a u logoru je ubijeno od 700-900 osoba. 6. avgusta obeležen je datum zatvaranja pomenutog logora. Ova poseta je odavanje počasti nastradalima, solidarnost sa preživelim, ali i podrška izgradnji Memorijalnog centra na prostoru bivšeg logora Omarska.

V Video aktivizam

Podrazumeva realizaciju video materijala u vezi sa feminističkim pristupom pravdi; obuhvata i prevod i titlovanje dokumentarnih filmova o iskustvima nenasilnih pokreta protiv nekažnjivosti zločina, neoliberalne ekonomske globalizacije, itd.

U ovom izveštajnom period napravljani su sledeći video materijali:

31. maj - Svjetski dan bijelih traka - Prijedor (2.56 minuta) Film prikazuje uličnu akciju koju je povodom 31. maja, Medjunarodnog dana Belih traka organizovalo udruženje prijedorčanki »Izvor«. To je prva javna manifestacija organizovana u pomen nespiskim žrtvama koju vlasti Republike Srpske nisu zabranile.

Sećanja Žena u crnom na decu žrtve rata u BiH (5.33 minuta) Film je namenski urađen za potrebe akcije 31. maj – Svjetski dan bijelih traka i prikazuje izjave žena u znak sećanja na decu žrtve rata u BiH.

Ostavili su trag u nama - nikada nećemo zaboraviti 18 godina od genocida u Srebrenici 2012 (11.11 minuta), film o protestnom performansu koji je 10. jula, dan uoči Dženaze u potočarima. ŽuC organizovao u saradnji sa Dah Teatrom, Art Klinikom i Grupom Škart u Beogradu na Trgu Republike. Performans prikazuje simbolično ostavljanje krvavih tragova koje su žrtve genocida ostavile u našem sećanju.

Zločini nad ženama u ratu u Bosni i Hercegovini – Pamtimo (2.11 minuta) Film prikazuje protestno stajanje „Pamtimo – Zločini nad ženama u ratu u BiH“ koje su Žene u crnom održale 24. maja 2013. godine, na Trgu Republike u Beogradu, posvećeno ženama žrtvama rata u BiH,

Komemoracija povodom 21. godišnjice zatvaranja logora Omarska (5,44 min) Film prikazuje atmosferu razgovora vođenih 5. avgusta u dvorištu logora Trnopolje, dodelu Međunarodne nagrade za borbu protiv poricanja genocida i pomen žrtvama logora Omarska, održanog 6. avgusta.

Hrana, ne oružje (1.34 minuta). Film prikazuje akciju koju su 12. Juna 2013. organizovale Žene u crnom na Trgu Republike u okviru Globalne akcije protiv militarizma koju organizuje Međunarodna mreža akcije protiv malokalibarskog oružja i lakog naoružanja (IANSA).

Žene u crnom i izbeglice (4,49 min.) Namenski kratki film priređen od materijala iz snimljenog 1992. godine u Selu tresnjevac, tokom proslavljanja prve godišnjice pobune protiv prisilne mobilizacije.

VI Izdavačka delatnost

Cilj je produblivanja znanja potrebnih za proces organizovanja ŽS – feministički pristup pravdi: leci, čitanke, itd.

U ovom izveštajnom period od izdavačkih jedinica, iz štampe su izašle sledeće stvari:

- Letak *o procesu organizovanja ŽS u Srbiji (februar-septembar) 2013.*
- Letak *Pravna regulativa zločina silovanja u ratu*
- Letak *Podrška žrtvama rata – podrška izbeglicama i raseljenim (Žene u crnom i akcije solidarnosti sa žrtvama u Srbiji)*
- Brošura *Podrška žrtvama rata – podrška izbeglicama i raseljenim (Žene u crnom i akcije solidarnosti sa žrtvama u Srbiji)*. Brošura ima pet poglavlja: Rad u izbegličkim kampovima u

Srbiji, Krajina, Kosovo, Militarističko nasilje u ratu i posle rata (RTS i Topčider) i Politički montirana suđenja – žrtve režima Slobodana Miloševića u Srbiji. Brošura ima 43. stranice.

VII Priprema potencijalnih svedokinja

- Vrnjačka banja, 12. septembar. Sastanku je prisustvovalo 17 žena iz sledećih gradova: Beograd, Novi Bečej, Kruševac, Zrenjanin, Kraljevo, Leskovac, Topola.
- Tivat, 26.-29. septembar.